Teknoloji ve Hayat · Kavram Kartları

Ad Soyad: .....
Sınıf / No: .....

Tekhne'den teknolojiye

- Tekhne: aletheia (açığa çıkarma) ve poiesis (sanatsal üretim)
- Teknik: insanın doğaya müdahalesini içeren yapay süreç
- Teknoloji: zorlukları aşmaya yarayan araç, yöntem bulma ve geliştirme bilgisi

Anlam "açığa çıkarma"dan "hâkim olma"ya kayar.

Endüstri 1.0 – 4.0

- 1.0 buhar ve makineleşme · 2.0 elektrik ve seri üretim
- 3.0 otomasyon ve robotlar
- 4.0 yapay zekâ ve akıllı fabrikalar

Dört tutum

- Teknolojik anarşi: güç, zenginlik, doğayı kontrol adına destek
- Teknofili: teknolojiye aşırı düşkünlük · Teknofobi: korku ve ret
- Uygun teknoloji: önce amaç ve değer

İki problem türü

- Ontolojik: varlık, var oluş ve gerçeklik algısı
- Ontolojik anlam kaybı · yabancılaşma
- Aksiyolojik: güvenlik · değerlerin tahribatı · ahlaki eylemin imkânı

Ayırt etme ölçütü: varlıkla ilgiliyse ontolojik, değer, seçim ve eylemle ilgiliyse aksiyolojik.

Nedenler ve etkiler

- Anlam kaybı: nedeni insanın üstün varlık görülmesi, sonucu doğanın tahribatı
- Yabancılaşma: nedeni insanın makine olarak görülmesi, sonucu anlam yitimi
- Değerler: konfor arzusu yozlaşma getirir · Ahlak: karmaşıklık kuralsızlık getirir

Güvenlik sorunları: yeni teknolojilerin denenmesi maddi ve manevi kayıplara yol açar.

Heidegger

- Dört olgu: varlığın anlamının unutulması, köksüzleşme, yurtsuzluk, çerçeveleme
- Çerçeveleme: doğayı ölçülebilir öğelere çevirmek
- Örnek: bir dereyi yalnızca üretilecek elektrik miktarı olarak görmek

"Varlığın unutuluşu bir bakıma insanın kendini unutuşudur."

felsefesinifi.com

Teknoloji ve Hayat · Kavram Kartları

Heidegger ve Marcel

- İkisi de yabancılaşma ve anlam kaybına varır
- Heidegger sorunu teknolojinin özünde, çerçevelemede arar
- Marcel insanın makineleştirilmesinde, objektifleştirmede arar

Marcel: teknoloji araç olmaktan çıkıp amaca dönüşürse insanı tutsak eder.

Çözüm çabası

- Heidegger: teknolojiyi olumlamak da isyan etmek de çözüm değil
- Teknik, tehlikeyi ve kurtarıcıyı içinde saklı tutar
- Ellul: teknolojinin açtığı yarayı teknolojiyle kapatmak nafile bir çabadır

Yanlış olan tekhne'nin kendisi değil, hatalı amaçlarla kullanılmasıdır.

Baudrillard

- Simüle etmek: gerçek olmayanı gerçekmiş gibi sunmak
- Simülakr: gerçeklik olarak algılanmak istenen görünüm
- Simülasyon: bir işleyişin yapay olarak yeniden üretilmesi

Simülasyon her zaman gerçeklikten daha etkilidir; gerçeğin yerini alır.

Bauman

- Sosyal medya: ahlaki ve etik kısıtlamalardan uzak ifade alanı
- Bauman'a göre teknoloji kördür; bir yere varmak için değil, hareket ettiği için hareket eder.

Bauman'a göre artık var olduğumuzu düşünmemiz değil, hakkımızda konuşulması gösterir.

Aksiyolojik problemler

- Güvenlik: mahremiyet ihlali, siber saldırı, silahlanma
- Değerlerin tahribatı: bireysel ve toplumsal yaşamın temelindeki değerlerin yitirilmesi
- Ahlaki eylemin imkânı: yeni durumlarda etik kurallar oluşturulamaz

Robotlar ahlaklı davranabilir mi? Otonom araç bir can alırsa sorumlu kim?

Habermas

- Teknoloji bir ideolojidir; insanın sonunu getirecek riskler taşır
- İnsanın sosyal ve politik duruşu gücünü yitirir
- Devletin üst kurumları teknolojiye yön verme gücünü kaybeder

felsefesinifi.com